

**VISEGRAD
JOURNAL
ON HUMAN RIGHTS**

Nº 4, 2021

Contents

✔ The concept of legal ideology: genesis of creation and formulation	8
<i>Andrushchakievych Yuliia</i>	
✔ The principle of the rule of law in the implementation of the procedure of the administrative court	15
<i>Принцип верховенства права при здійсненні процедури адміністративного суду</i> <i>Arestova Lyudmila</i>	
✔ International legal standards of the institute of advocacy	21
<i>Міжнародно-правові стандарти інституту адвокатури</i> <i>Badzeliuk Petro</i>	
✔ Mechanism of administrative and legal regulation of information security	25
<i>Механізм адміністративно-правового регулювання інформаційної безпеки</i> <i>Baran Maria</i>	
✔ The types of abuse of procedural rights in administrative judicature: practice of the Supreme court and the European court of human rights	31
<i>Види зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві: практика Верховного суду та Європейського суду з прав людини</i> <i>Bernazyuk Yan</i>	
✔ Legal education in a global context: opportunities and challenges	37
<i>Юридична освіта в глобальному контексті: можливості та виклики</i> <i>Bondar Natalia</i>	
✔ General features of biometric personal data processing	41
<i>Boyko Anna</i>	
✔ Clinical features and immune status in patients with erysipelas	44
<i>Chemych Mykola, Saienko Oleksandr, Zarva Alona</i>	
✔ Control authorities' discretionary powers in proving the fault of the taxpayer: pro et contra	51
<i>Дискреційні повноваження контролюючих органів при доведенні вини платника податків: pro et contra</i> <i>Fedchuk Svitlana</i>	
✔ Cross-border cooperation between Ukraine and Visegrad group countries in scientific, technical, cultural and educational sphere: legal basis	56
<i>Транскордонне співробітництво України та країн Вишеградської групи у науково-технічній та культурно-освітній сфері: історико-правові засади</i> <i>Fetko I.</i>	
✔ Modern forms of public interaction with the representative local body – Kyiv city council	63
<i>Gavrylenko T.</i>	
✔ Artificial insemination: issues of law and religion	66
<i>Gromovchuk Miroslava, Belov Dmytro</i>	

<p>✓ Conceptual preconditions for the introduction of the institution of criminal misdemeanors in the criminal law of Ukraine.....</p> <p><i>Концептуальні передумови запровадження інституту кримінального проступку в кримінальному законі України</i></p> <p><i>Sharovalova Julia</i></p>	200
<p>✓ Unity and differentiation as a feature of the method of legal regulation of labor relations.....</p> <p><i>Єдність та диференціація як особливість методу правового регулювання трудових відносин</i></p> <p><i>Sotskiy Artur</i></p>	204
<p>✓ Procedural status of the expert in criminal proceedings</p> <p><i>Процесуальний статус експерта у кримінальному провадженні</i></p> <p><i>Strashok A.</i></p>	209
<p>✓ Increasing organic production standards in the context of consumer rights on quality and safety of products in the conditions of european integration</p> <p><i>Підвищення стандартів органічного виробництва в контексті прав споживачів на якість і безпеку продукції в умовах євроінтеграції</i></p> <p><i>Strelnyk Viktoria, Hres Natalia, Zamiatina Valeria</i></p>	215
<p>✓ The influence of decisions of national courts and ECHR on the formation of the practice of application of legislation in the implementation of cadastral activities</p> <p><i>Terekhova Tamara</i></p>	220
<p>✓ Types of securing a claim in administrative proceedings</p> <p><i>Види забезпечення позову у адміністративному судочинстві</i></p> <p><i>Tour Taras</i></p>	224
<p>✓ International experience in providing services to the population and its implementation in the activities of the ministry of Internal affairs of Ukraine.....</p> <p><i>Міжнародний досвід у наданні сервісних послуг населенню та його впровадження у діяльність МВС України</i></p> <p><i>Vey Oleh</i></p>	230
<p>✓ Procedural competence of the Constitutional court: foreign experience.....</p> <p><i>Процесуальна компетенція Конституційного суду: зарубіжний досвід</i></p> <p><i>Voiska Inna</i></p>	234
<p>✓ Corporate criminal liability under French, Swedish and Ukrainian law</p> <p><i>Кримінальна відповідальність юридичних осіб за французьким, шведським та українським правом</i></p> <p><i>Yaroshenko Maksym, Bondarenko Yevheniia</i></p>	238
<p>✓ Some practical aspects of ensuring confidential communication between a lawyer and his client.....</p> <p><i>Деякі практичні аспекти забезпечення конфіденційного спілкування адвоката зі своїм клієнтом</i></p> <p><i>Zaborovskyy Viktor</i></p>	244
<p>✓ Ukrainian language in the context of the state language policy of Ukraine</p> <p><i>Zankevych Nazar</i></p>	250

Procedural status of the expert in criminal proceedings

Процесуальний статус експерта у кримінальному провадженні

Strohof A.A.

Keywords:

expert, criminal proceedings, procedural status, rights, duties, responsibilities.

Ключові слова:

експерт, кримінальне провадження, процесуальний статус, права, обов'язки, відповідальність.

Постановка проблеми. Відповідно до ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (надалі – КПК України) завданням кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

З метою виконання вищезазначеного завдання КПК України передбачено низка суб'єктів кримінального процесу, процесуальний статус яких різниться в залежності від напрямку їх кримінальної процесуальної діяльності та функцій, які вони виконують.

Одним із суб'єктів кримінального процесу, який відіграє важливу роль є експерт. На думку В. В. Вальнрчука, яку ми розділяємо, експерт відноситься до суб'єктів, які здійснюють функцію сприяння здійсненню правосуддя, тобто діяльність, що спрямована на надання допомоги під час кримінального провадження¹.

Експерт як особа, яка наділена спеціальними знаннями, відіграє допоміжну роль під час здійснення доказування. Оскільки саме він надає допомогу суду та сторонам кримінального провадження при збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень. Питанням процесуального статусу експерта як учасника кримінального провадження займалися такі науковці як Ю. М. Грошевий, М. С. Строгович, В. Ю. Шепітько, М. Є. Шумила, М. Г. Щербаківський, В. Г. Гончаренко, Ю. П. Аленін та інші.

Метою статті є висвітлення питання щодо поняття «експерт», а також його прав, обов'язків та відповідальності у кримінальному провадженні.

Виклад основного матеріалу. Поняття «статус» визначається як становище, стан; певний стан чого-небудь².

Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає «статус» наступним чином: «Статус – правове становище (тобто сукупність прав та обов'язків) громадян³.

Разом з тим наведені визначення терміну «статус», розкривають загальноповживане, а не юридичне його поняття.

Аналізуючи наукову літературу можемо надати визначення правового статусу суб'єкта «як сукупність усіх прав, обов'язків і законних інтересів суб'єктів права»⁴.

О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко вказують, що правовий статус – це система законодавчо встановлених та гарантованих державою прав, свобод, законних інтересів та обов'язків суб'єкта суспільних відносин⁵.

Схоже визначення дає О. Ф. Скакун: «правовий статус – це система закріплених у нормативно-правових актах і гарантованих державою прав, свобод, обов'язків, відповідальності, відповідно до яких

¹ В. В. Вальнрчук Суб'єкти кримінального процесуального доказування. Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 1 (76). С. 165.

² Словник української мови: в 11 тт. Київ: Наукова думка, 1970 – 1980. Т. 9. С. 671.

³ В. Т. Бусел Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, 2005. С. 1387.

⁴ М. В. Цейк, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. Загальна теорія держави і права: підручник. Харків, 2009. С. 342-343.

⁵ Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 78

Індивід як суб'єкт права (тобто такий, що має правосуб'єктність) координує свою поведінку в суспільстві¹.

Так, А. М. Колодій та А. Ю. Олійник визначають такі елементи правового статусу: статусні правові норми і правові відносини; суб'єктивні права, свободи і юридичні обов'язки; громадянство; правові принципи і юридичні гарантії; законні інтереси; правосуб'єктність; юридична відповідальність².

На думку А. В. Панчишина до структури правового статусу особи належать: правові норми, що визначають статус; основні права, свободи, законні інтереси та обов'язки; правосуб'єктність; правові принципи; громадянство; гарантії прав і свобод; юридична відповідальність; правовідносини загального (статусного) типу.

Правовий статус відіграє надзвичайно важливу роль в організації суспільних відносин, оскільки, шляхом встановлення прав, обов'язків, а також гарантій їх реалізації, визначає основоположні принципи взаємодії суб'єктів правовідносин та визначає місце конкретного суб'єкта в суспільстві³.

На основі вищевикладеного, вважаємо за можливе, визначити власні елементи правового статусу експерта у кримінальному провадженні: процесуальні права і обов'язки; відповідальність; забезпечення дотримання цих прав і реалізації обов'язків; механізм їх охорони і захисту з боку держави.

Перш ніж перейти до висвітлення таких елементів процесуального статусу експерта як права, обов'язки та відповідальність, вважаємо за необхідне навести визначення поняття «експерт» та вимоги, які висуваються до нього.

Відповідно до ч. 1 ст. 69 КПК України експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

За приписами ст. 10 ЗУ «Про судову експертизу», судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання висновку з досліджуваних питань (ч. 1); судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності (ч. 2); до проведення судових експертиз (обстежень і досліджень), крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому цим Законом (ч. 3).

Згідно ст. 9 ЗУ «Про судову експертизу», атестовані судові експерти включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України.

Серед іншого вищевказані нормативно-правові акти визначають осіб, які не можуть бути експертами, а саме:

- неієздатні особи та особи, які мають не зняту або не погашену судимість, або на яких протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією або дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації судового експерта (ст. 11 ЗУ «Про судову експертизу»);
- особи, які перебувають у службовій або іншій залежності від сторін кримінального провадження або потерпілого (ч. 2 ст. 69 КПК України);
- особи, відносно яких існують підстави, які забороняють їх участі у кримінальному провадженні та передбачені ч. 1 ст. 77 КПК України, з тим обмеженням, що їх попередня участь у цьому кримінальному провадженні не може бути підставою для відводу (ч. 1 ст. 79 КПК);
- особи, які проводили ревізію, перевірку тощо, матеріали яких використовуються у цьому провадженні (ч. 2 ст. 79 КПК).

Основними нормативно-правовими актами, які регулюють процесуальний статус експерта у кримінальному провадженні є Закон України «Про судову експертизу»⁴.

Права та обов'язки експерта у кримінальному провадженні закріплені в ст. 69 КПК України та ст. ст. 12, 13 ЗУ «Про судову експертизу».

¹ Скакум О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2001. С. 377

² А. М. Колодій та А. Ю. Олійник. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: підручник. Київ: Правова єдність, 2008. С. 129

³ А. В. Панчишин. Поняття, ознаки та структура категорії «Правовий статус». Часопис Київського університету права. 2010. №2. С. 95-98.

⁴ Закон України «Про судову експертизу» від 5 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.).

До прав експерта КПК України відносить: 1) знайомитися з матеріалами кримінального провадження, що стосуються предмета дослідження; 2) заявляти клопотання про надання додаткових матеріалів і зразків та вчинення інших дій, пов'язаних із проведенням експертизи; 3) бути присутнім під час вчинення процесуальних дій, що стосуються предметів та об'єктів дослідження; 4) викладати у висновку експертизи виявлені в ході її проведення відомості, які мають значення для кримінального провадження і з приводу яких йому не були поставлені запитання; 5) ставити запитання, що стосуються предмета та об'єктів дослідження, особам, які беруть участь у кримінальному провадженні; 6) одержати винагороду за виконану роботу та відшкодування витрат, пов'язаних із проведенням експертизи і викликом для надання пояснень чи показань, у разі, якщо проведення експертизи не є службовим обов'язком особи, яка залучена як експерт; 7) заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених ЗУ «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»; 8) відмовитися від давання висновку, якщо поданих йому матеріалів недостатньо для виконання покладених на нього обов'язків; 9) користуватися іншими правами, передбаченими Законом України «Про судову експертизу».

Кримінальним процесуальним кодексом закріплені такі обов'язки експерта як: 1) особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання, а в разі необхідності – роз'яснити його; 2) прибути до суду і дати відповіді на запитання під час допиту; 3) забезпечити збереження об'єкта експертизи, якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт повинен одержати на це дозвіл від особи, яка залучила експерта; 4) не розголошувати без дозволу сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, або не повідомляти будь-кому, крім особи, яка його залучила, чи суду про хід проведення експертизи та її результати; 5) заявити самовідвід за наявності обставин, передбачених КПК України; 6) повідомити особу, яка його залучила, чи суд, що доручив проведення експертизи, про неможливість проведення експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів.

Варто зазначити, що права та обов'язки експерта, які закріплені в даних нормативно-правових актах збігаються, однак мають деякі відмінності. Наприклад, ЗУ «Про судову експертизу» доповнено КПК України нормою щодо можливості подавати скарги на дії особи, у провадженні якої перебуває справа, якщо ці дії порушують права судового експерта, а також проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом. КПК України, у свою чергу, доповнює ЗУ «Про судову експертизу» такими обов'язками експерта як забезпечення збереження об'єкта експертизи, якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей; не розголошувати без дозволу сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, або не повідомляти будь-кому, крім особи, яка його залучила, чи суду про хід проведення експертизи та її результати; повідомити особу, яка його залучила, чи суд, що доручив проведення експертизи, про неможливість проведення експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів.

Серед обов'язків експерта важливе місце займає норма щодо заборони експерта за власною ініціативою збирати матеріали для проведення експертизи (ч. 4 ст. 69 КПК України).

Вагоме місце серед складових процесуального статусу експерта займає його відповідальність.

Законодавством передбачено, що судовий експерт на підставах і в порядку, передбаченими законодавством, може бути притягнутий до юридичної відповідальності (ст. 14 ЗУ «Про судову експертизу»); експерт несе відповідальність за завідомо неправдивий висновок, відмову без поважних причин від виконання покладених обов'язків у суді, невиконання інших обов'язків (ст. 70 КПК України).

Аналізуючи норми законодавства України бачимо, що експерт може бути притягнутий до п'яти видів юридичної відповідальності.

Кримінальна відповідальність експерта передбачена ст. ст. 384, 385, 387 КК України⁶.

Варто наголосити на тому, що встановлення відповідальності за завідомо неправдивий висновок експерта та відмова без поважних причин від виконання покладених обов'язків забезпечує гарантію достовірності висновку експерта з метою встановлення об'єктивних обставин кримінального правопорушення і належного виконання ним своїх професійних обов'язків.

Аналізуючи судову практику бачимо, що суд, призначаючи експертизу у кримінальному провадженні, попереджає експерта за надання завідомо неправдивого висновку^{6,7}. Відповідно до ч. 2 ст. 102 КПК України, у висновку експерта обов'язково повинно бути зазначено, що його попереджено про відповідальність

⁶ Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/lzvs/show/2341-14#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.)

⁶ Ухвала про призначення експертизи Ленінського районного суду міста Полтави від 28.01.2021. Справа № 530/602/20.

⁷ Ухвала про призначення експертизи Жовтневого районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 23.04.2021 р. Справа № 213/2162/20.

за завідомо неправдивий висновок та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків. Даний обов'язок стосується не тільки суду, а й слідчого та прокурора, які залучають експерта до кримінального провадження постановою.

Відповідальність за завідомо неправдивий висновок експерта передбачена ст. 384 КК України та настає у разі внесення до експертного висновку таких даних, що не відповідають дійсності й стосуються або окремих питань справи, або всієї її загалом.

Експерт також несе кримінальну відповідальність у відповідності до ст. 385 КК України за відмову експерта без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків. Під відмовою від виконання дій (обов'язків), зазначених у ч. 1 ст. 385 КК України, слід розуміти ухилення особи, призначеної експертом від виконання покладеного на неї процесуального обов'язку давати показання, здійснювати експертне дослідження і надати висновок за відсутності поважних причин, які перешкоджали б виконанню цього обов'язку.

Ще однією підставою для притягнення експерта до кримінальної відповідальності є розголошення даних досудового розслідування (ст. 387 КК України). Порядок проведення експертизи та висновок експерта є матеріалами кримінального провадження сторони обвинувачення та не підлягають розголошенню.

Однією з видів юридичної відповідальності до якої може бути притягнуто експерта є кримінально-процесуальна відповідальність.

Нормами глави 12 КПК України передбачено накладення грошового стягнення на учасників кримінального провадження за невиконання процесуальних обов'язків. Грошове стягнення накладається: під час досудового розслідування – ухвалою слідчого судді за клопотанням слідчого, прокурора чи за власною ініціативою, а під час судового провадження – ухвалою суду за клопотанням прокурора чи за власною ініціативою.

Дане стягнення може бути накладено виключно на учасників кримінального провадження, серед яких, відповідно до п. 25, ч. 1 ст. 3 КПК України, є експерт.

Нормативною підставою для накладення на експерта грошового стягнення є невиконання його процесуальних обов'язків.

Так, згідно з ч. 3 ст. 330 КПК України, яка передбачає заходи до порушників порядку судового засідання, у разі невиконання розпорядження головуючого іншими особами, присутніми у судовому засіданні (окрім, обвинуваченого, прокурора, захисника), головуючий робить їм попередження про відповідальність за неповагу до суду. При повторному порушенні порядку у залі судового засідання їх за ухвалою суду може бути видалено із зали судового засідання.

Кодексом України про адміністративні правопорушення¹ передбачено адміністративну відповідальність за: злісне ухилення експерта від явки в суд, а також неповага до Конституційного Суду України з боку експерта, що виразилася у злісному ухиленні від явки на засідання, пленарне засідання Сенату, Великої палати Конституційного Суду України або в невідкоренні розпорядженню головуючого чи в порушенні порядку під час таких засідань, а так само вчинення будь-яких дій, які свідчать про явну зневагу до Конституційного Суду України (крім суддів Конституційного Суду України) (ст. 185¹ КУпАП); злісне ухилення експерта від явки до органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування (ст. 185² КУпАП).

До дисциплінарної відповідальності експерт притягується за допущені порушення під час проведення експертизи, що не тягнуть за собою кримінальної чи адміністративної відповідальності.

Порядок притягнення експерта до дисциплінарної відповідальності встановлений Положенням про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів, затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 03.03.2015 р. № 301/5².

Згідно з п. 12 розд. VI даного Порядку до судових експертів можуть бути застосовані такі види дисциплінарних стягнень як попередження; призупинення дії Свідцтва (на строк до одного року); позбавлення кваліфікації судового експерта; пониження кваліфікаційного класу судового експерта (щодо судових експертів науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України).

Окрім розглянутих вище видів юридичної відповідальності, експерт може нести матеріальну відповідальність у разі завдання своїми діями майнової шкоди під час проведення експертизи. Дана відповідальність настає у разі у знищення, пошкодження об'єкта експертизи. Відповідальність експерта настає лише в разі неотримання згоди в особи, яка залучила експерта до зміни властивостей переданих на дослідження предметів чи матеріальних цінностей, адже попереднє погодження щодо зміни об'єкта експертизи виключає відповідальність експерта. Матеріальна відповідальність експерта передбачає

¹ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 02.09.2021 р.)

² Положенням про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів, затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 03.03.2015 р. № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.)

його обов'язок відшкодувати шкоду, завдану при виконанні ним своїх службових обов'язків, експертній установі, яка у свою чергу, відповідно до ст. 1172 Цивільного кодексу України, відшкодовує шкоду, завдану експертом іншим особам. Після відшкодування шкоди, завданої експертом, експертною установою, експерт відповідатиме перед експертною установою відповідно до права зворотної вимоги, згідно зі ст. 1191 ЦК України⁸.

Висновки. На основі проведеного дослідження процесуального статусу експерта варто зазначити, що даний учасник кримінального провадження відіграє допоміжну роль у кримінальному провадженні, тобто виконує функцію сприяння кримінальному провадженню.

Основними нормативно-правовими актами, якими регулюється питання процесуального статусу експерта є КПК України та ЗУ «Про судову експертизу».

На підставі вищевикладеного, вважаємо за необхідне змін до КПК України щодо закріплення в одному нормативно-правовому акті прав та обов'язків експерта.

Анотація.

В статті досліджено поняття «експерта» як учасника кримінального процесу, який здійснює функцію сприяння кримінальному провадженню. Наведено основні нормативно-правові акти, які регулюють питання процесуального статусу даного учасника. Автор аналізує та порівнює положення Кримінального процесуального кодексу України та Закону України «Про судову експертизу» щодо закріплення основних прав та обов'язків експерта, а також наводить основні види відповідальності до яких його може бути приєднано.

Annotation.

The article examines the concept of "expert" as a participant in criminal proceedings, which performs the function of facilitating criminal proceedings. The main normative legal acts regulating the issues of the procedural status of this participant are given. The author analyzes and compares the provisions of the Criminal Procedure Code of Ukraine and the Law of Ukraine "On Forensic Science" on the consolidation of basic rights and responsibilities of the expert, as well as lists the main types of liability.

References:

1. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, 2005. 1728 с.
2. Вапнярчук В. В. Суб'єкти кримінального процесуального доказування. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2014. № 1 (76). С. 160-168.
3. Дудич А. В. Відповідальність експерта у кримінальному провадженні України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Випуск 30. Том 2. С. 132-136.
4. Зайчук О.В., Оніщенко Н.М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
5. Закон України «Про судову експертизу» від 5 лютого 1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.).
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 02.09.2021 р.).
7. Колодій А. М. та Олійник А. Ю. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні: підручник. Київ: Правова єдність, 2008. 352 с.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.).
9. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.05.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.).
10. Панчишин А. В. Поняття, ознаки та структура категорії «Правовий статус». *Часопис Київського університету права*. 2010. №2. С. 95-98.
11. Положенням про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів, затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 03.03.2015 р. № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text> (дата звернення 02.09.2021 р.).
12. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: підручник. Харків: Консум, 2001. 656 с.
13. Словник української мови: в 11 тт. Київ: Наукова думка, 1978. Т. 9. 916 с.

⁸ А. В. Дудич Відповідальність експерта у кримінальному провадженні України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Випуск 30. Том 2. С. 135-136.

14. Ухвала про призначення експертизи Жовтневого районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 23.04.2021 р. Справа № 212/2162/20. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/96487570> (дата звернення 02.09.2021 р.)
15. Ухвала про призначення експертизи Ленінського районного суду міста Полтави від 28.01.2021. Справа № 530/602/20. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/94479012> (дата звернення 02.09.2021 р.)
16. Цаїк М. В., Петришин О. В., Авраменко Л. В. та ін. Загальна теорія держави і права: підручник. Харків, 2009. 584 с.

Strashok A.A.,

*postgraduate student of the department of criminal procedure
of the Yaroslav Mudryi National Law University*